

Effects on Self-Confidence Levels of Students for the Programme Developed Within the Scope of “Children’s University”

Okan BİLGİN¹

Received: 12 September 2018, Accepted: 05 October 2018

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the effect of the program on the self-confidence level of the students prepared by the Zonguldak Bülent Ecevit University Continuing Education Center for the self-confidence development in the project of the Children’s University. The study group of the research consists of 13 students who participated in the program opened by Bulent Ecevit University Continuing Education Center during the winter semester of 2018 within the scope of the Children’s University. 3 of the participants are female, 10 of them are male. The class level of the students is between 4. 5. 6. 7. and 8. "Self-confidence scale" was used as a means of collecting data in the study in order to determine the self-confidence levels of the students. In the study, only one group pretest-posttest control group without experiment design was used. Findings obtained from the research showed that the students who participated in the program prepared to develop self-confidence had a significant difference between the pre and post-test scores and that the program applied increased the self-confidence levels of the students.

Keywords: Self-Confidence, Children’s University.

EXTENDED ABSTRACT

Self-confidence, one of the most basic characteristics of human personality, is not hereditary and it is shaped as human beings live. Self-confidence can be improved because of this feature. It is important to develop self-confidence that affects human life in many different areas and to work in this sense. The most important feature of self-confidence that affects human life in a positive and negative way is that it is not static and it can change according to the conditions during human life. Individuals can generally be described as having low, moderate and high self-confidence, with each person having a different level of self-confidence. Considering the advantages that high level of self-confidence can provide to the individual, it is important to carry out studies at the point of increasing self-confidence level. The aim of this research is to increase the self-confidence level of the students participating in the program prepared to develop self-confidence within the scope of Bulent Ecevit University Children’s University in the winter of 2018.

In this context, the study group of the researchers consisted of 13 students studying between 4th and 8th grade levels. 3 of the participants were female, 10 of them were male. The average age of the students was 11.46. 3 of the students were in the 4th grade, 6 in the 5th grade, 1 in the 6th grade, 2 in the 7th grade and 1 in the 8th grade. It was taken into consideration that the participants must have participated in the pre-test and post-test measures of the students, as well as the participation in the whole of the five day program.

The 'Self-Confidence Scale' was used as a means of collecting data in the study to determine the self-confidence levels of the students. Pre-test post-test control group-free design was used in the study with experimental design. According to this, the students who participated in the program prepared the Self-Confidence Scale before the program started and after the program was over, the effectiveness of the program was tested. The program started with 13 participants and ended with 13 participants in complete. The program was held for 5 days between 13.30-

¹ Assist. Prof. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit University, Ereğli Faculty of Education, bilgin.okan@gmail.com

16.30 with 4 hours daily. A large literature survey was conducted before the program was prepared and the activities used in the program were determined accordingly.

In the analysis of collected data with measurement tools; the collected data for the general purpose of the study were entered into the SPSS program and the SPSS 16.0 package program was used for the statistical analysis on the data. In the analysis of the data, the Wilcoxon Signed Sequential Test, one of the nonparametric statistical techniques that test the significance of the difference between the scores, was used in the pretest - posttest score comparisons.

According to the findings obtained at the end of the study, it was determined that the students who participated in the program had a significant increase in self-confidence levels. This study was conducted with a single group pre-test / post-test experimental model. Subsequent studies may give more accurate results in the experimental sense, and more comprehensive, with control group, monitoring test, and so on can be done by experimental studies.

Çocuk Üniversitesi Kapsamında Hazırlanan Programın Öğrencilerin Özgüven Düzeyine Etkisi

Okan BİLGİN¹

Başvuru Tarihi: 12 Eylül 2018, **Kabul Tarihi:** 05 Ekim 2018

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirilen Çocuk Üniversitesi projesinde yer alan özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanmış programın öğrencilerin özgüven düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından Çocuk Üniversitesi kapsamında 2018 kış döneminde özgüven geliştirmeye yönelik açılan programa katılan 3 kız, 10 erkek toplam 13 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin sınıf düzeyi ise 4. - 8. sınıflar arasındadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin özgüven düzeylerini tespit edebilmek amacıyla "Özgüven Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada tek grup öntest-sontest kontrol grupsuz deney deseni kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanmış programa katılan öğrencilerin öntest-sontest puanları arasında anlamlı farkın olduğunu ve uygulanan programın öğrencilerin özgüven düzeylerini arttırdığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Özgüven, Çocuk Üniversitesi.

1. Giriş

Son yıllarda üzerinde birçok çalışma yapılan ve birçok değişkenle ilişkisine bakılan kavramlardan biri "güven" kavramıdır. Güven, kişilerarası ilişkileri etkileyen önemli bir kavramdır. Bu nedenle eğitim psikologlarının çalışma alanlarından biri olmuştur. İnsanda güven duygusu bebeklik yaşamıyla başlar. Özellikle yaşamın ilk yılı bebeğin güven duygusunun geliştirebilmesi açısından önemlidir. Zaten ilk yıl aynı zamanda güven ya da güvensizlik evresi olarak da bilinir (Gökner, 2010). Bebeğin ilk yıllarda güven duygusu geliştirmesi için gerekli özellikler, sonraki yaşlar içinde geçerlidir. Temel ihtiyaçların karşılandığı, açık iletişimin bulunduğu, davranışlarda tutarlılık ve süreklilik olan insanların oluşturduğu toplumda yaşayanlar kendilerini güvende hissederler (Bacanlı, 2004). Bebeklik döneminde temeli atılan güven duygusu ileriki dönemlerde bireylerin özgüvenlerini de etkiler.

İnsan kişiliğinin en temel özelliklerinden biri olan özgüven, kalıtsal bir özellik değildir ve aile, okul, çevre gibi faktörlerin etkisi ile kısacası birey yaşadıkça şekillenmektedir (Hambly, 2003; Gökner, 2010). Akagündüz (2006), özgüveni bireyin kendisine yönelik iyi, olumlu duygular geliştirmesi sonucu kendini iyi hissetmesi, bu iyi hissetme sonucunda kendisiyle ve çevresindeki kişilerle barışık olması şeklinde tanımlamıştır. Pervin ve John (2001), özgüvenin bireysel durumlara özgü veya geçici bir tutum olmadığını, aksine genel bir kişilik özelliği olduğunu belirtir. Koç ve Gün (2006)'e göre özgüven, doğuştan gelmeyen, yaparak kazanılması gereken, hayatta karşılaşılan sorunlarla baş edebilme yeteneğidir. Lindenfield (1997), iç özgüven ve dış özgüven olmak üzere iki tür özgüven olduğunu belirtir. İç özgüven, kendimizden memnun ve kendimizle barışık olduğumuza dair inancımız ve bu konuda hissettiklerimiz; dış özgüven ise, dışarıya kendimizden emin olduğumuz şeklinde verdiğimiz görüntü ve davranışlardır. Genel anlamda özgüven bireyin kendi yeteneklerini, duygularını tanıması, kendini sevmesi ve kendine güvenmesi olarak tanımlanır (Altıntaş, 2015).

Her bireyin farklı özgüven düzeyine sahip olduğu söylenebilir ve insanlar genellikle düşük, orta veya yüksek özgüven düzeyine sahip olarak tanımlanabilirler (Başoğlu, 2007). Özgüveni yüksek olan bireyler genelde, iyimser, zorluklardan yılmayan, başarıya isteği olan, yeni düşüncelere ve deneyimlere açık ve araştırmacı, insan ilişkilerinde rahat ve sevecen, sorumluluk yüklenen ve atılımcı kişilik özelliklerine sahiptirler. Yüksek özgüvenli kişiler, kendilerini saygı görmeye ve kabul edilmeye değer, yararlı, önemli kişiler olarak algılama eğilimindedirler (Mağden ve Aksoy, 1993). Özgüveni düşük kişiler ise, kendilerini başarısız ve değersiz görür; reddedilme korkusu ile sevgi alışverişine girmezler. Bu tarz kişiler, günlük yaşamdaki problemleri çözemeyeceklerine inanır, devamlı çaresizliğin stres ve kaygısını yaşarlar. Çabuk

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, bilgin.okan@gmail.com

etkilenirler ve başkalarına bağımlı bir yaşantı sergilerler. Düşük özgüvenli kişiler, kendilerini sürekli başkalarıyla kıyaslarlar. Başkaları üzerinde nasıl etki bıraktıklarını, insanların kendisi hakkında neler düşündüğünü ve kendilerinin yetersizliğini fark edip, etmediklerini merak ederler (Altıntaş, 2015). Kişinin özgüven düzeyi tüm hayatını olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir. Shrauger'e göre düşük özgüvene sahip insanlar yüksek özgüvene sahip olan insanlara göre anlamlı oranda daha başarısız olmaktadır (Akt., Tokinan, 2008). Rogers'ın yaptığı bir araştırmanın sonuçlarına göre düşük ve orta düzey özgüvene sahip çocuklarla karşılaştırıldığında yüksek özgüvenli çocuklar çok daha iddialı, bağımsız ve yaratıcı bulunmuşlardır. Yüksek özgüvenli kişiler aynı zamanda gerçekliğin sosyal tanımlamalarını daha az kabul etme eğilimindedirler (Pervin ve John, 2001). İnsan hayatını olumlu ve olumsuz anlamda etkileyen özgüvenin en önemli özelliği durağan olmaması ve insan yaşamı boyunca şartlara göre değişebilmesidir (Soner, 1995).

Bireylerin yaşamlarını şekillendiren özgüvenin oluşumunu ve gelişimini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında anne-baba tutumları (Kasatura, 1998), akademik başarı (Kocaarslan, 2009), kendini değerlendirme ve çevrenin etkisi (Gökmar, 2010), zeka (Yörükoğlu, 1990), fiziksel görünüm (Altan, 2001), olumsuz baskı ve disiplin yöntemleri (Gökmar, 2010), sorumluluk (Başoğlu, 2007) ve diğer faktörler gelmektedir. İnsan doğuştan belirli bazı yeteneklere ve farklı zeka düzeyine sahiptir. Ancak insan hiçbir zaman özgüvene sahip ya da özgüvenden yoksun bir birey olarak dünyaya gelmez. Özgüvenin oluşumu ve gelişimi tamamen yaşamla ilintili bir durumdur (Gökmar, 2010). Çocukta özgüven doğumla gelişmeye başlar, erken yaşlarda da kesinlik kazanır ve hayat boyu gelişmeye devam eder. Çocuklar ergenlikle beraber özgüvenlerini değerlendirmeye ve şekillendirmeye başlar (Özbey, 2004). Doğuştan getirilmeyen, dinamik bir süreç olan ve öğrenmelerle şekillenen özgüven fiziksel, bilişsel ve toplumsal alanda pek çok değişikliğin yaşandığı ergenlik döneminde de ergenin davranışlarının önemli belirleyicileri arasındadır.

İnsan hayatının çok farklı alanlarında etkili olan özgüvenin geliştirilebilir olması çok önemlidir. Bu noktada alan uzmanlarının özgüveni arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunması önem arz etmektedir. Bu çalışmada da Bülent Ecevit Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi kapsamında açılan Çocuk Üniversitesi projesinde yer alan özgüven geliştirmeye yönelik olarak hazırlanmış program ile ortaokul öğrencilerinin özgüven düzeylerinin artırılması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, deneme modellerinden "Tek grup öntest-sontest kontrol grupsuz deney deseni" kullanılmıştır. Bu model, deneme öncesi modellerden biridir; ancak gerçek anlamda bir deneme modeli niteliği taşımaz. Bu modelde gelişigüzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır. Ancak bu kez hem deney öncesi hem de deney sonrası ölçmeler yapılır. Modelde $0 > 0 > 1$ olması durumunda başarının X'ten kaynaklandığı kabul edilir (Karasar, 2014). Desenin simgesel görünümü aşağıdaki gibidir.

Grup	Öntest	İşlem	Sontest
G	O1	X	O2

G, işlem yapılan grubu; O1, deney grubundan alınan ön ölçümü; X, deneysel işlemi; O2 ise deney grubundan alınan son ölçümü göstermektedir (Büyüköztürk, 2001).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sürekli Eğitim Merkezi tarafından Çocuk Üniversitesi kapsamında 2018 kış döneminde açılan "Farkımın Farkındayım" isimli özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanan programa katılan 3 kız, 10 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler 4. ve 8. sınıflar arasında öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin yaş ortalaması 11.46'dır. Öğrencilerin 3'ü 4. sınıf, 6'sı 5. sınıf, 1'i 6. sınıf, 2'si 7. sınıf ve 1'i 8. sınıfa devam etmektedir. Katılımcıların seçiminde, öğrencilerin ön-test ve son-test ölçümlerine katılmalarının yanı sıra 5 gün süren programın tümüne katılmaları şartını da yerine getirmiş olmaları göz önünde bulundurulmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Özgüven Ölçeği

Akın (2007) tarafından geliştirilen “Özgüven Ölçeği” nin maddeleri 5’li Likert (“1” Hiçbir Zaman, “2” Ara sıra, “3”Sık sık, “4” Genellikle, “5” Her zaman) dereceleme ölçeği şeklindedir. Yapı geçerliği için yapılan faktör analizi sonucunda toplam varyansın %43.6’sını açıklayan ve 33 maddeden oluşan iki faktörlü bir ölçme aracı elde edilmiştir. Birinci faktör “iç özgüven” şeklinde tanımlanmış ve faktör yükleri .31 ile .74 arasında değişen toplam 17 maddeden oluşmaktadır. İkinci faktör ise “dış özgüven” olarak adlandırılmış olup 16 maddeden oluşmakta ve faktör yükleri .32 ile .75 arasında değişmektedir. İç ve dış özgüven faktörleri arasında korelasyon katsayısının da .81 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik çalışmasında “Özgüven Ölçeği”nin iç tutarlılık katsayıları ölçeğin bütünü için .83, iç özgüven faktörü için .83 ve dış özgüven faktörü için .85 olarak bulunmuştur. Özgüven Ölçeği için yapılan madde analizi sonucunda madde-toplam test korelasyonlarının .30 ile .72 arasında değiştiği görülmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlenmesinde; araştırmanın genel amacına yönelik olarak toplanan veriler SPSS programına girilmiştir ve veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS 16.0 paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde öntest - sontest puan karşılaştırmalarında, puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test eden parametrik olmayan istatistiksel tekniklerden biri olan Wilcoxon İşaretli Sıralı Testi kullanılmıştır.

2.5. İşlemler

Bu araştırma, öntest ve sontest uygulamaları arasında 5 gün süreyle özgüven geliştirmeye yönelik olarak Çocuk Üniversitesi kapsamında gerçekleştirilen programdan oluşmaktadır. Özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanan program kapsamlı literatür taraması sonucu birçok kaynaktan yararlanılarak geliştirilmiştir. Her oturumda yapılacak çalışmalar, verilecek bilgiler önceden planlanmış ve belirlenmiştir. Program kapsamında hazırlanan eğitim içeriği ve etkinlikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Deney Grubuna Yapılan İşlemler

Oturumlar	İçerik	Etkinlikler
1. Gün	Özgüvenli miyim? Farkımın farkında mıyım?	Tanışma Isınma oyunu Kendime güvendiğim- güvenmediğim yanlarım Mucize Soru yöntemi İstisnai durumların farkına varma Özgüven konusunda farkındalık kazanma Güçlü yönlerini fark etme
2. Gün	Problem çözme nedir? Neden önemlidir? Problemi çözmek için gerekli stratejiler	Isınma oyunu Problemi anlama Bir plan hazırlayarak uygun stratejiyi belirleme Hazırlanan planı uygulama Sonucu değerlendirme Problem senaryoları ve çözümlerin belirlenmesi Bir problem, onlarca çözüm Çeşitli oyunlar
3. Gün	Atılganlık Eğitimi	Isınma oyunu Atılganlık nedir?

		Atılgan davranışlara örnekler Nasıl davranırdın? Etkinliği Rol oynama etkinliği
4. Gün	Film üzerine	Isınma oyunu Film izleme etkinliği Film üzerine tartışma- Neler öğrendik?
		Isınma oyunu Neler öğrendik?
5. Gün	Özgüvenliyim Farkımın Farkındayım	Öğrendiklerimizi hayatımıza nasıl geçireceğiz? Özgüvenimin farkındayım Sevgi bombardımanı Sertifika dağıtımı Vedalaşma

2.6. Programın Uygulanması

Özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanan program, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından açılan Çocuk Üniversitesi 2018 kış dönemi kapsamında 22-26 Ocak tarihleri arasında katılımcılara uygulanmıştır. Program 13 katılımcı ile başlamış ve eksiksiz olarak 13 katılımcı ile sona ermiştir. Program 5 gün boyunca 13.30-17.30 saatleri arasında günde 4 saat olmak üzere katılımcılara uygulanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmada Çocuk Üniversitesi kapsamında uygulanan özgüven geliştirmeye yönelik programın öğrencilerin özgüven düzeylerine etkisi incelenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin özgüven ölçeği öntest ve sontest puanlarının aritmetik ortalaması Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2
Öğrencilerin Özgüven Ölçeği Öntest ve Sontest Puan Ortalamaları

Değişken	Ölçüm	N	Ortalama	Ss
Özgüven	Öntest	13	127,92	17,92
	Sontest	13	148,61	13,79

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin uygulama öncesi özgüven ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 127,92'dir. Uygulama sonrası aldıkları puan ortalaması ise 148,61 'dir.

Öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı Wilcoxon işaretli sıralar testi ile analiz edilmiş olup sonuçlar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3

Özgüven Ölçeği Öntest Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Değişken	Sontest-	Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Özgüven	Negatif sıra		1	10,50	10,50	-2,447	,014
	Pozitif sıra		12	6,71	80,50		
	Eşit		0				

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin özgüven ölçeği öntest- sontest puanları arasında anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür (özgüven; $z = -2,447$ $p < .05$). Buna göre Çocuk Üniversitesi kapsamında özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanan programın öğrencilerin özgüven düzeylerini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın amacı, Çocuk Üniversitesi kapsamında özgüven geliştirmeye yönelik hazırlanmış olan programın öğrencilerin özgüven düzeyi üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma bulgularına göre programa katılan öğrencilerin özgüven düzeylerinde anlamlı bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Bireyi birçok farklı alanda etkileyen, doğuştan getirilmeyen ve hayat içinde şekillenerek sonradan kazandırılabilen bir özellik olması sebebiyle özgüven kavramının insan yaşamında önemi büyüktür. Yüksek düzeyde özgüvenin bireye sağlayacağı yararlar da düşünüldüğünde özgüven geliştirmeye yönelik yapılan çalışmaların değeri daha da artmaktadır. Bu çalışmada olduğu gibi özgüvenin geliştirilmesi için yapılan deneysel çalışmalara rastlamak mümkündür. Literatür incelendiğinde sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bilgin (2016) yaptığı deneysel çalışmada kısa süreli çözüm odaklı psikolojik danışmanın ergenlerin özgüven düzeyi üzerinde etkili olduğu ve bu sonucun izleme testi sonucunda da değişmediği ve kalıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Karacan (2009) bibliodanışmaya dayalı özgüven geliştirme programının 6. Sınıf öğrencilerinin özgüven düzeyine etkisini araştırdığı çalışması sonucunda bu programın öğrencilerin özgüven düzeylerini anlamlı bir şekilde arttırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi bünyesinde açılan Çocuk Üniversitesi projesi kapsamında yapılmıştır. Çocuk Üniversiteleri öğrencilere birçok disipline yönelik uygulamalı eğitim imkanı sunan ve informal eğitimlerin kurumsal bir kimlik kazanmaları noktasında önem arz eden proje olarak karşımıza çıkmaktadır (Eş, Geren ve Altan, 2015). Çocuk Üniversitelerinin çocukların formal eğitimde kazanamadıkları daha çok uygulama fırsatı veren bilgi ve becerileri edindikleri yer olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Öğrencilerin bu projeden faydalanabilmeleri için bu projeye olan algıları da önemlidir. Sönmez, Gökbulut ve Sapsağlam (2015) yaptıkları çalışmaları sonucunda öğrencilerin çocuk üniversitesi etkinlikleri ile ilgili %95 olumlu görüş beyan ettiklerini tespit etmişlerdir. Öğrencilerin bu olumlu geri dönütünün uygulanan programın etkililiğini arttırması noktasında da önem kazandığı söylenebilir. Benzer şekilde Eş, Geren ve Altan (2015), yaptıkları çalışmalarında çocuk üniversitesine katılan öğrencilerden etkinlik sonunda aldıkları geri dönüte göre öğrencilerin program boyunca uygulanan tüm etkinlikleri sevdiklerini ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada da öğrencilerin özgüven düzeyleri arttığından dolayı programda uygulanan etkinliklerden faydalandıkları söylenebilir.

Çocuk Üniversiteleri eğitmen merkezli olarak değil daha çok öğrencilerin birebir uygulama yaptıkları bir proje olmasıyla ön plana çıkmaktadır. Eş ve Geren (2014) yaptıkları çalışmalarında Çocuk Üniversitesi'ne yönelik öğrenci ve velilerin algılarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda öğrenci ve velilerin uygulamaya katıldıktan sonra algılarının değiştiği ve beklediklerinin aksine projenin çok fazla uygulamaya dönük ve faydalı olduğu şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu çalışma bünyesinde uygulanan özgüven geliştirmeye yönelik olarak hazırlanan "Farkım farkındayım" programında da öğrencilerin bizzat olayın içinde olduğu çok fazla uygulamaya dönük etkinliğin bulunduğu söylenebilir. Bu noktada öğrencilerin programda bizzat yaparak ve yaşayarak etkinliklere katıldığı için programdan daha fazla yarar sağladıkları söylenebilir.

Çocuk Üniversitesi bünyesinde açılan programlara bakıldığında bu programların içeriğinin daha çok fen bilimleri alanında olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın sonuçları da göz önüne alındığında bundan sonraki süreçte çocuk üniversitelerinin program içeriğinde çocuğun pozitif anlamda faydalanabileceği ve daha çok kişiliğine yönelik özsaygı, öz-yeterlik, öz-düzenleme vb uygulamalara daha çok yer verilebilir.

Bu çalışma tek grup ön-test/son-test deneysel modeli ile yapılmıştır. Bundan sonraki çalışmalar deneysel anlamda daha doğru sonuçlar verebilecek ve daha kapsamlı şekilde kontrol gruplu, izleme testinin olduğu deneysel çalışmalar ile yapılabilir.

Kaynaklar

- Akagündüz, N. (2006). *İnsan yaşamında özgüven kavramı*. Ümraniye Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Yayınları, Sayı 1, İstanbul.
- Akın, A. (2007). Özgüven ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 165-175.
- Altan, A. (2001). *Body image dissatisfaction, self-esteem and anxiety in plastic surgery patients*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altıntaş, E. (2015). *Kuramdan uygulamaya özgüven*. Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.
- Bacanlı, H. (2004). *Gelişim ve öğrenme*, Nobel Akademik ve Yayıncılık, Ankara.
- Başoğlu T. S. (2007). *Sınav kaygısı ile özgüven arasındaki ilişkinin erinlik döneminde incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilgin, O. (2016). *Çözüm odaklı kısa süreli grupla psikolojik danışmanın ergenlerin özgüven düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Büyüköztürk, G. (2001). *Deneysel desenler. öntest-sontest kontrol gruplu desen ve veri analizi*. PegemA Yayıncılık: Ankara.
- Eş, H. & Öztürk Geren, N. (2014). Öğrenci ve velilerin çocuk üniversitesi algısı. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 94-105.
- Eş, H., Geren, N. Ö. & Altan, E. B. (2015). Science, art and sports school at sinop children's university: its effects on children's perceptions. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 30-44.
- Gökmar, Ö. (2010). *Özgüven kazanmak*. 2. Baskı, Arkadaş Yayınevi: Ankara.
- Hambly, K. (2003). *Özgüven*. Çev., Barış Bıçakçı, 5. Basım, Alfa Yayınları: İstanbul.
- Karacan, N. (2009). *Bibliodanışmaya dayalı özgüven geliştirme programının 6. sınıf öğrencilerinin özgüven düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Orta Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (26.baskı). Nobel Yayınevi: Ankara.
- Kasatura, İ. (1998). *Kişilik ve özgüven*, Psikoloji Dizisi 4, Evrim Yayınevi, İstanbul.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koç, S. & Gün, N. (2006). *Özsaygı: öncelikler listende kaçınıcı sıradasın?* 3. Baskı, Kuraldışı Yayıncılık: İstanbul.
- Lindenfield, G. (2004). *Kendine güvenen çocuk yetiştirme*. Çev., Gülder Tümer, Hyb Yayıncılık: İstanbul.
- Mağden, D. & Aksoy, A. (1993). Anne ve babaların çocuklarına karşı tutumlarını etkileyen etmenler, *Eğitim ve Bilim*, Ankara.
- Özbey, Ç. (2004). *Çocuk sorunlarına yapıcı çözümler*. İnkilap Kitabevi: İstanbul.
- Pervin, L. A., John, O. P. (2001). *Personality, theory and research*. 8th Edition, John Wiley & Sons, Inc.: USA.
- Soner, O. (1995). *Aile uyumu, öğrenci özgüveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sönmez, Ö. F., Gökbulut, Y. & Sapsağlam, Ö. (2015). Okul dışı akademik iklim çalışmalarına bir örnek: Çocuk üniversitesi. *The Journal of International Education Science*, 2(2), 96-109.
- Tokinan Ö. B. (2008). *Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlik ve dans performansı üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı. "ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar"*. 7. Basım, Özgür Yayınları: İstanbul.